

NACRT

**PRIJEDLOGA ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI
UDRUGA POSLODAVACA I SINDIKATA,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI UDRUGA POSLODAVACA I SINDIKATA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4., a u vezi sa člancima 57. i 60. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/2010 - pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Važeći Zakon o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata donesen je 15. srpnja 2014. godine i objavljen je u Narodnim novinama, broj 93/2014, od 30. srpnja 2014. godine te je na pravnu snagu stupio 08. kolovoza 2014. godine.

Uvažavajući potrebu omogućavanja kolektivnog pregovaranja i sklapanja kolektivnih ugovora, kao vrlo važnih izvora prava radnika, ovim se Zakonom utvrđuje reprezentativnost sindikata za kolektivno pregovaranje. Osnovno pravilo za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata je da je svaki sindikat, kojem nijedan drugi sindikat ne osporava reprezentativnost, reprezentativan. U tom se smislu, reprezentativnost ne utvrđuje ukoliko na području za koje se kolektivno pregovara djeluje samo jedan sindikat ili su svi sindikati koji na tom području djeluju zaključili pisani sporazum o zajedničkom pregovaračkom odboru. Jedino u slučaju kada se više sindikata ne sporazumi, pokreće se postupak reprezentativnosti sindikata pred Povjerenstvom za utvrđivanje reprezentativnosti. Kriterij za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata je da taj sindikat u svom članstvu ima najmanje dvadeset posto radnika članova sindikata u odnosu na ukupan broj radnika članova sindikata zaposlenih kod poslodavca, odnosno poslodavaca koji djeluju na području za koje se kolektivno pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora. Kada je u pitanju reprezentativnost poslodavčeve strane, istu nije potrebno utvrđivati jer potpisani kolektivni ugovor obvezuje samo poslodavce potpisnike, odnosno članove udruge poslodavaca potpisnice ugovora, u kom smislu više poslodavaca uvijek može pregovarati putem zajedničkog pregovaračkog odbora ili pojedinačno.

Iznimka od opisanog pravila ovim se Zakonom propisuje samo za kolektivno pregovaranje o sklapanju kolektivnih ugovora kojima se ugovaraju prava zaposlenih za koja se sredstva osiguravaju u državnom proračunu, odnosno u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U tom slučaju kolektivnog pregovaranja za državne i javne službe, pregovarački odbor poslodavčeve strane mora biti imenovan, odnosno za to ovlašten od strane Vlade Republike Hrvatske, odnosno tijela koje je za to ovlašteno statutarnim dokumentima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U tom smislu odredba članka 13. stavka 1. Zakona jasno propisuje da u slučaju pregovaranja o sklapanju kolektivnog ugovora kojima se ugovaraju prava zaposlenih za koja se sredstva za plaće i druga materijalna prava radnika osiguravaju u državnom proračunu, odnosno riznici prema posebnom propisu, sindikati, odnosno reprezentativni sindikati mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti Vlada Republike Hrvatske.

Temeljem navedenog zakonskog okvira, u tijeku je postupak pregovaranja o sklapanju kolektivnih ugovora u nizu grana javnih službi te tako i postupak pregovora o izmjenama i dopunama kolektivnog ugovora u djelatnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja, kojeg na strani poslodavca pregovara pregovarački odbor imenovan od strane Vlade Republike Hrvatske.

Međutim, 01. siječnja 2015. godine je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje izdvojen iz državnog proračuna odnosno riznice, temeljem Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 80/13 i 137/13) i Odluke o načinu osiguravanja i raspolaganja sredstvima dopunskog zdravstvenog osiguranja („Narodne novine“, broj 91/13), u kojem smislu se od tada sredstva za rad javnih zdravstvenih ustanova više ne osiguravaju iz sredstava državnog proračuna, odnosno riznice već iz vlastitih prihoda i sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Iako će izlazak Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje iz riznice omogućiti potpunu iskorištenost planiranih sredstava za zdravstvenu zaštitu osiguranih osoba, racionalniju provedbu sanacije bolnica i smanjiti liste čekanja, promjenom financijskog statusa sredstava namijenjenih za plaće i materijalna prava zaposlenih u javnim zdravstvenim ustanovama, pregovarački odbor imenovan od strane Vlade Republike Hrvatske za sklapanje kolektivnog ugovora za zdravstvo, temeljem odredbe članka 13. stavka 1. Zakona o reprezentativnosti, izgubio je svoj mandat i ovlast da nastavi započete pregovore. Kako bi se omogućio nastavak pregovora u ovoj iznimno važnoj javnoj službi, potrebno je žurno dopuniti važeću odredbu članka 13. stavka 1. Zakona o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata te istu uskladiti sa Zakonom o plaćama u javnim službama („Narodne novine“, broj 27/01 i 39/09- Zakon o osnovici plaće u javnim službama, čijim stupanjem na snagu su prestale važiti odredbe članka 5. stavka 2. i 3. Zakona o plaćama u javnim službama), a koji odredbama članka 2. i 3. propisuje da kolektivne ugovore, kojima se uređuju pitanja plaća i materijalnih prava zaposlenih u javnim ustanovama kojima se sredstva za plaće osiguravaju iz sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, sklapa Vlada Republike Hrvatske. Naime, iako je i nadalje moguće kolektivno pregovarati na razini svakog pojedinog poslodavca, odnosno na razini svake pojedine javne ustanove, u cilju ujednačenosti radno pravnih standarda, održivosti i koherentnosti cijelog sustava javnog zdravstva, neophodno je da Vlada Republike Hrvatske zadrži svoje ovlasti o tijeku pregovora o radno pravnom položaju svih zaposlenih u tom Ustavom zajamčenom osobito važnom dijelu sustava socijalne sigurnosti građana.

U tom smislu se predlaže izmjena i dopuna odredbe članka 13. stavka 1. Zakona o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata, što će omogućiti nastavak pregovora o kolektivnom ugovoru za zdravstvo i zdravstveno osiguranje.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, budući da Zakon nema utjecaj na njegove rashode.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

S obzirom da se predloženim Zakonom omogućuje nastavak pregovora o sklapanju kolektivnog ugovora koji uređuje područje plaća i materijalnih prava zaposlenih u iznimno

važnoj i socijalno neophodnoj zdravstvenoj djelatnosti, koja zapošljava vrlo velik broj radnika, ocjenjuje se da postoje osobito opravdani gospodarski razlozi za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku, u smislu odredbe članka 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj 81/13). To stoga što se područje plaća i materijalnih prava zaposlenih u državnim i javnim službama uobičajeno ugovaraju kolektivnim ugovorima, kao vrlo vrijednim autonomnim izvorom radnih prava, u kojem smislu je neophodno stvoriti normativne pretpostavke za nastavak već započetih pregovora, kako bi se otklonila moguća potreba da se zakonskim, normativnim rješenjima uskraćuju materijalna prava ugovorena kolektivnim ugovorima.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI
ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI UDRUGA POSLODAVACA I SINDIKATA**

Članak 1.

U Zakonu o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata („Narodne novine“, broj 93/2014), u članku 13. stavku 1., iza riječi „propisu“ zarez se briše i dodaju se riječi: „i kojima se sredstva za plaće zaposlenih u javnim ustanovama osiguravaju iz sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,“.

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Kako bi se omogućio nastavak pregovora u javnoj djelatnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja, ovom se izmjenom i dopunom važeća odredba članka 13. stavka 1. Zakona o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata, ista usklađuje sa Zakonom o plaćama u javnim službama kojim je izrijekom propisano da se pitanja plaća i materijalnih prava zaposlenih u javnim ustanovama kojima se sredstva za plaće osiguravaju iz sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, uređuju kolektivnim ugovorima koje sklapa Vlada Republike Hrvatske. Iako je i nadalje moguće kolektivno pregovarati na razini svakog pojedinog poslodavca, odnosno na razini svake pojedine javne ustanove, u cilju ujednačenosti radno pravnih standarda, održivosti i koherentnosti cijelog sustava javnog zdravstva neophodno je da Vlada Republike Hrvatske zadrži svoje ovlasti o tijeku pregovora o radno pravnom položaju svih zaposlenih u tom, Ustavom zajamčenom osobito važnom dijelu sustava socijalne sigurnosti građana.

Uz članak 2.

Propisuje se dan stupanja na snagu Zakona.

TEKST ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJA SE MIJENJA I DOPUNJUJE

Članak 13.

(1) U slučaju pregovaranja o sklapanju kolektivnog ugovora kojima se ugovaraju prava zaposlenih za koja se sredstva za plaće i druga materijalna prava radnika osiguravaju u državnom proračunu, odnosno riznici prema posebnom propisu, sindikati, odnosno reprezentativni sindikati mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti Vlada Republike Hrvatske.

(2) U slučaju pregovaranja o sklapanju kolektivnog ugovora kojim se ugovaraju prava zaposlenih u javnim ustanovama koje je osnovala Republika Hrvatska, reprezentativni sindikati mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležan za obavljanje poslova upravnog nadzora nad radom te javne ustanove.

(3) U slučaju pregovaranja o sklapanju kolektivnog ugovora kojim se ugovaraju prava zaposlenih za koja se sredstva za plaće i druga materijalna prava radnika osiguravaju u proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema posebnom propisu, reprezentativni sindikati mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti nadležno tijelo utvrđeno statutom tih jedinica.